

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa K.Z.
przeciwko S. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 kwietnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach
z dnia 15 marca 2022 r., sygn. akt V Pa 126/21,,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kielcach wyrokiem z 28 czerwca 2021 r., IV P 196/20 zasądził od S. Sp. z o.o. w K. (pозwany) na rzecz K.Z. (powód) tytułem odszkodowania kwotę 15.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty (pkt I wyroku) i oddalił powództwo co do odsetek w pozostałej części (pkt II wyroku).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 24 czerwca 2020 r. powód otrzymał od pozwanego oświadczenie woli o rozwiązaniu z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Pracodawca jako przyczynę rozwiązania

umowy o pracę bez wypowiedzenia podał odmowę wykonania polecenia służbowego Ł.K., które dotyczyło wykonywania pracy na linii produkcyjnej V. i wynikało z organizacji pracy na dziale produkcji, oraz samowolne opuszczenie miejsca pracy bez usprawiedliwienia. Sąd pierwszej instancji ustalił, że wszelkie czynności już od pierwszego telefonu wzywającego powoda do pracy aż do skierowania go do pracy na linii V. były czynnościami mistrza R.P., a nie mistrza Ł.K.. W tej sytuacji w ocenie Sądu Rejonowego nie mogło budzić wątpliwości, że wskazana przez pracodawcę przyczyna rozwiązania z powodem umowy o pracę bez wypowiedzenia nie mogła zostać uznana za rzeczywistą, czyli prawdziwą i wobec tego nie spełniała ona wymogu prawdziwości wynikającego z art. 30 § 4 k.p. i uznał przedmiotowe rozwiązanie umowy o pracę za naruszające obowiązujące przepisy prawa pracy i przez to wadliwe.

Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z 15 marca 2022 r., V Pa 126/21 zmienił zaskarżony apelacją pozwanego wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił powództwo. W ocenie Sądu drugiej instancji S. Sp. z o.o. przedstawiła dowody świadczące o tym, że przyczyną rozwiązania umowy były okoliczności zawinione przez K.Z., w szczególności odmowa wykonania polecenia służbowego bez usprawiedliwienia oraz samowolne opuszczenie miejsca pracy bez usprawiedliwienia. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego, zgodnie z którym podanie w piśmie rozwiązującym umowę o pracę błędnego nazwiska osoby wydającej powodowi polecenie służbowe powodowało, że przyczyna określona jako „odmowa wykonania polecenia służbowego bez usprawiedliwienia” była nieprawdziwa. W ocenie Sądu drugiej instancji z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że powód nie wykonał polecenia służbowego, które dotyczyło wykonywania pracy na linii produkcyjnej V., czego powód nie kwestionował. Bez znaczenia pozostawało czy polecenie to wydał powodowi mistrz Ł.K., czy też mistrz R.P., gdyż obaj byli jego przełożonymi, zaś drobne błędy czy oczywiste omyłki pisarskie złożone w piśmie rozwiązującym umowę o pracę nie mogą stanowić okoliczności obciążającej pracodawcę, jeżeli pozostają bez znaczenia dla samej zgodności z prawem i zasadności wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwana spółka w piśmie z 22 czerwca 2020 r. wskazała również drugą przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, to jest samowolne opuszczenie miejsca pracy bez usprawiedliwienia. Zdaniem Sądu Okręgowego już sama ta przyczyna przesądzała o tym, że pozwany pracodawca miał prawo rozwiązać z powodem umowę o pracę z zastosowaniem art. 52 § 1 pkt 1 k.p., albowiem niewątpliwie nieusprawiedliwienie nieobecności w pracy stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych pomimo uprzedniego zawiadomienia pracodawcy o nieobecności i jej przyczynie.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego złożył powód zaskarżając wyrok ten w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. Skarżący wniósł o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że jest ona oczywiście uzasadniona, z uwagi na ewidentny charakter naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p., art. 52 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 100 k.p. w zw. z art. 167² k.p., art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. wskazując, że „szczegółowe uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przedstawiane zostanie w dalszej części niniejszego pisma”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie jej oddalenie jako nieuzasadnionej oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne

lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga

kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przyjmuje się również, że uzasadnienie wniosku o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołujące się do przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych bądź też do ich powtórzenia choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, LEX nr 2500419 czy z 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

W skardze kasacyjnej nie ma wyodrębnionego uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu. W samym wniosku brak jakiegokolwiek wyводу prawnego zawierającego argumenty na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi, zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Skarżący wskazuje, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania znajduje się „dalszej części pisma”. Zgodnie z powyżej wyjaśnionym stanowiskiem, nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślanie.

Próbując jednak odnieść się do tak skonstruowanego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnych do rozpoznania, wymaga w następnej kolejności wskazania, że powołanie się na przesłankę oczywistej zasadności naruszenia przepisów przez Sąd drugiej instancji jest niezrozumiałe z tego powodu, że skarżący wskazuje na oczywiste naruszenie art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p., który nie miał w sprawie zastosowania. Przedmiotem postępowania było rozpoznanie pozwu pracownika (powoda) kontestującego rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., a nie rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem (art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p.).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, uznał, iż zachowanie powoda polegające na odmowie wykonania polecenia służbowego bez usprawiedliwienia oraz na samowolnym opuszczeniu miejsca pracy, stanowiło uzasadnioną przyczynę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Sąd drugiej instancji nie uznał za uzasadnione stanowiska, że wskazanie w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę błędnego nazwiska osoby wydającej powodowi polecenie służbowe powodowało, że przyczyna określona jako „odmowa wykonania polecenia służbowego bez usprawiedliwienia” była nieprawdziwa, ponieważ powód przyznał, że nie wykonał polecenia służbowego, które dotyczyło wykonywania pracy na linii produkcyjnej V.. Dlatego na prawdziwość przyczyny nie wpływało to, kto wydał polecenie powodowi, tym bardziej że zarówno mistrz Ł.K. jak i mistrz R.P. byli przełożonymi powoda. Sąd Okręgowy podkreślił również, że w oświadczeniu o rozwiązaniu z powodem umowy

o pracę bez wypowiedzenia została wskazana druga przyczyna: samowolne opuszczenie przez powoda miejsca pracy bez usprawiedliwienia, która w wyniku oceny poczynionych ustaleń uzasadniała decyzję pozwanego pracodawcy w zakresie rozwiązania z powodem umowę o pracę z zastosowaniem art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

Argumentacja skarżącego w zakresie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (zarówno w odniesieniu do przepisów prawa materialnego jak i przepisów postępowania) sprowadza do polemiki z ustaleniami faktycznymi w zakresie uznania za uzasadnione przyczyn rozwiązania z powodem umowy o pracę, podnosząc, że inna niż wskazana w oświadczeniu pracodawcy osoba wydała polecenie powodowi. Wymaga podkreślenia, że podniesione argumenty odwołują się *de facto* do odmiennej oceny stanu faktycznego. To oznacza, że wywody skargi stanowią wyłącznie polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie oceny materiału dowodowego dokonanej przez sąd drugiej instancji. W konsekwencji skarżący nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

as